

514⁽⁷⁾

1-7*

514

8/75

4/p

8/9

J. Maloka

Sehlahe School,

P.O. Boyne,

via Pietersburg

P.P. 1-7

K34/75

NO 22 1941

20 November 1941

*Retrospect, if
broken off
indexed*

Dr N. J. van Warmelo,

Morena Kxosi,

17. Peeletšô xe e Sengwa 36

Awa lehu la lesoxana xaba la mositsana xale senya
 peeletšô. Xaxa huile lesoxana, 'me lebe lešetše le beele
 ditše, mathepa ona ô swanela xaya xaba lesoxana
 mme xe o tla phetha ditiro tša mohwana (mohlôlxadi)
 a fialelwa, a a pala dikhama, a ripa makobê a
 mosê. Anthena nta tšeo ona a biditšwe a išitšwe
 boxadi xo ya hlakolwa boxadi. 'me xe a hlakotšwa
 a phallwetše moxatšaxê a ka boela xae. 'me xe
 mabaka a lehu ka moraxo xea šetše a fitile. mme
 bašetše ba tlōsitše sešila (ba beotše meriri) batla hlaxiša
 mathepa yo a tloxa xolebelela mathepa yo (xoma šexela).
 Lexe asese a bekwā, yo a tloxa xo mošexela ô tla
 mota dikhama le diaparo tše byale ka tšeo moxatšaxe
 a beng a tla mota xa taphela. Xaxa huile mathepa
 lexona xo tla noba byale ka xe lesoxana le hwetše ke
 mosadi yo a beng a šetše a mimikile. Xomme xatlare
 xe xo šetše xo fitile boswiswi lehu byale xe lesoxa
 na le tloxa bosweng xo ya xo hlapa sešwang. Xeba tloxa

514 2

K34/75

xa xabo lesoxa ba ya baxapa pudi xe bae ya xaxabo
 mothepe ya a sesa phelang. Batare xofihla ba nyaka se-
 baka, xese badumedišeditše ba lebuxile, 'me ba hare xo
 sebaka batša baxa mokete atile xo hlapa se šwang. Bala
 ba tšea pudi ela ba ehlaba. xe bae hlabile 'me batta tšea
 mošwang a wa yona. Mokonyane yo atile xohlapa sešwa-
 ng. (yo a hvetšeng ke mosadi) xe xona le banenyana ka
 mo xabo moho, batta tšea yo mangwe eseng yo a hla-
 tlamang moho, wa latelang wa hlallamang moho. Batta
 ba bonthša xore ke yena yeo aka tšewang a ya xo
 ema xatong la moxolwaxe. Xomme batta ngwatha mošwang
 ba bahlapiša matsoxa a ka ona. Xaele dinamadi
 ka lewa ke bapapa le masoxana. Mokopa ona ota
 tloxa le bakonyane baye ba a šaxa, ba ošexa xo o
 pheltha tšetho. Xe o fedile xošoxwa le xosexwa o pheltha
 xetše ota išwa ke sebaka xabo mothepe. Byale
 mothepe ya a lebele ditswera xo tšewa ke moxatša
 moxolwaxe e hare xo fihla ^{otta tšea} tšetho yeo ota hlwa a
 e apere tšatšete tee eseng ae tšwera a e apere ka
 moraxo (maxeteng) Xomme fao kemotla ba ilulutši
 se swiswi, Xaele sebakeng saxo senya peletšô, mothe-
 pa aka e senya (a hlala) Mohlamang aka xononwa
 bolai xona ka xabo lesoxana, xaba a longwa ke ba
 bangwe babalela xore lesoxana le ke lešilo xaba e tšena.

514

3

K34/75

le mathari, Mothepa yona xe ašetše a Kxodišitšwe
 xoba xa a sarata xoya xabo lesoxana, xe xošetše xo
 boletšwe xoba mothepa o wa bekwa aka thšaba le le lengwe
 lesoxana. Xomme lexe xole byale tšeyano ya lesoxana le
 mothepa xa ešetše e phethile ke batswadi le meloko, hlalano le
 xa tee e kasethe yaba ya phethile ke motšei le motšeiwa. Xape lexe
 mothepa ^{lexe} akare ke ya hlala batla moxapeletša, masoxatša a tša
 morwala a mmetha ka dikxadi ba moxapeletša kamo batla
 kxonang xo moiša ka xabo lesoxana. Xape xe a xana
 masoxana a kxona xo mokuka byale ka saka ba
 moiša xabo lesoxana. Basu baka fihlang ba moletela
 ba bone xore o kopana le monna yo a moxanang. Xa e
 xothšaba xa lesoxana le mothepa xo xona, xo kile
 xwadiraxala taba ye nwe kxale, nkare taba tše di-
 ngwe, rena rese raba ra xopolwa le xore retaba xona.
 Rekwa xoba monna yo mongwe, wa morōto (mphatho)
 wa Mapulana. Rek yeo leina laxaxe eleng Bodiba Maloka
 le mothepa wa morōto wa Mapulana yeo leina laxaxe
 eleng Mmankxala Hlaka. Mmankxala yo obe a beledi
 tšwe ke xo tšewa ke monna yeo bareng ke Mmakatšile
 wa Morōto wa Mahlwana. Mothepa yeo eleng Mma-
 nkxala obe a ratana le lesoxana le tšena Bodiba.
 yare xe xo rerwa xore Mmankxala o wa bekwa yena
 eleng moxatša Mmakatšile Nkwana. Byale Bodiba

514

4

K34/75

a rera le mothepe yeo Mmankxala xore are tšeyane byale ba phetša xore re swanetše xō thšaba. Etse bara xe ba thšabela thabeng ba sare ka xac, mo thabeng e Kxolo e bitšwang Lebōpō yaxa Molepo, xōna le dithabana-thabana mothatong ya yona xe e dutši e e thulama. Kexe banamile ba thšaba, b thabane e ngwe ye e bitšwang Mošidi engwe ya iše di leng mo thabeng e Kxolo, ena le lewā yona Mošidi. Bodiba Kexe a fihlā a fihlā Mmankxala a mokhutšiša ka xōna. Xomme masebare a eya a mofa dijo xōna ka fa leweng. Xomme bošexō a lala le yena ka mo leweng. Xomme batswadi ba Mmankxala bona, bapharihla le naxa ba nyaka Mmankxala ba satshebe xore na oik Kaye. Atheng Bodiba yena o ba lebōna tšatsi le lengwe le le lengwe a bile a banyutišar, etšwa a tšeba xoba xosasa byo o tsoxa xō yena. letšatsi le a bonang aka sekxone xo timelela a iša tjo xona mo leweng, ā romē morwa raraxe Mōiutla Muiotlu. Ka xōbane baxwera ba baxaxe lake ba tšeba tba ye ya xoba o khutišiš Mmankxala. Xomme ba sa makale xe ba samone maluong (se thakeny sa masaxana. Xaele babo Mmankxala bona ruri kadutši ba bolaya ke phutša lerole ya xo nyaka Mmankxulu. Kaxabane yena o wa mofihlile a lebeletše xore bathare moia ka lapik culennwe hlalo e

514

5

K34/75

phethaxeitse ka mošupulla xore ke motseye. Xomme yare xe ba bona xore kowa Mōšidi batta ba lemoxa, a mōtšōša a mo šutetša thabane e ngwe ya krauswi le ye uwe yona base ke Mokwamela, le xona a fihla a mō fihla (a mopata). Xomme ka moraxo xa le baka le letele tsanyana xebasetše ba nyakile ba lenwe. Yena Mōtuku Maloka morwaraxo Bodiba a seba ba nyaki, xwa phethaxala se ema sa moxolo-xolo se serexo. Lesolo la motho xale hlakane. (Xexoka rerua xo bolaya motho e mangwe o tha ya a moseba) Byale xe a bonwe yena Mmantxala yaba mo lerato la dipelo, ya Bodiba le ya Mmantxala le tukang xō bona xala le hono xore ba dire xō phetha hlalano. Eik yasethe ya phethaxala hlalano. Xwa phetha xala seema sa moxolo-xolo se serexo. E o ahladisang motho a ka se motše ye (mohladiši xase motšei) Xona fao eile yare Kuxobu, morwararaxe Mmakatsile Mkwana monna wa thaka a Maku yeo leina la xaxe ele Thōxwana Mkwana. abe atšere Kxaitšedi ya Bodiba, Kabaka leo Mmakatsile le Thōxwana ke bo moxwa Bodiba, xona fao batzwadi ba Bodiba baile ba mokxotha ka ka maatta le phexelelo ba dutši sa mokxale mela lexo mosola, base na ke wena o ka hladišang moxwaxo na? Mme Bodiba a Kxothaxala a a moxela ditšolō, a thšaba seema sa motala se serexo Lerato le wa tša dixahlong. /motho

6 514

K34/75

ya ratiwang a wela le xa xobe [rekhwa xobane monna
yeo ebe ele yo mobotse bofsweng bya xaxe, Xona faa
rekhwa xoba Mmantxa oile a lololloxa a boela boxadi bya xaxe
Nkare mokxalabye yeo ^{ke} papa. Vna xete hlalefa ke hwedatše
mokxekolo yeo le mokxalabye yeo basa Kwana Kudu, Kudu
Moka xaele batha ba xathšaba bona ke babantši, xere
bdela bakkeng sa xore na^x motha a hladile xolefswa byang
Xe motho yona a hladile e se mothepa, Xolefswiwa
dikxomo ka moka tše a nywetšweng ka tšona le dilo
kamoka e šita le masetka le dipheta le dikobo ditla lefiwa
kamoka sesengwe le se šingwe sebeng se išwa xabo mothepa
mpko ye ngwela ye ngwe. Xape xe eba dikxomo tše dinywe-
tšeng mothepa tše xathšaba tšaya nywala moxadibo a mothepa
le ye e hwileng elekanywa tšaba xase ya hwa. engwela
engwe etla boya Kxomo ka Kxomo, Nku ka nku, pudi ka pudi
athena xe dibe dise tša tšeya ngwetši kowa boxweng
tšedi hwileng xadi lefiwe, dipudi tše dihwile metxopa
ya tšona batta e Kxoba ka pudi, dinku byale le dikxomo
byale. Xaele Xe ebe ele xore a mothepa yona obe a šetše a
bikiwe ele mosadi a e boxadi, Xomme a ena le bana xexo
Hladile mosadi monna yona (mehladiwa) otla xapa dikxomo byak
ka kowa xabo mothepa, aba a tšea le bana ba xaxe.
Xomme re butšišitšwe taba ye ngwe ye erexo na mme
eletšwa. Xe a letšwe ke mmeletši xexo diwe byang?

514 7

K34/75

*

Mmeeletšwa xe a letšewe ke mmeeletši xa xona ma-
 lato Hudus. Ba boxweng bana roma sebakā, baye bare
 xoba ba lesoxana bare lerō fahlile. Babo lesoxana battare
 xe ba butšišitše ngwana wa bāna mme a dumela xoba
 ke yena batta nthā nto kōmo xoba pucliv baya ba phu-
 phutha, mme tao xaxona molato. Eka sebe tefo byale ka
 xe lesoxana le letše mothepa. Mmala! Ke lebetše xolebo-
 tša mantšwe a manna yola waxo khuliša mothepa
 thabeng a ileng ae theta ka ōna. Byale ka xe rekwe
 le xobane pele qile a khutišwa Mošidi, mme a seke a
 bonwa. Moraxo a khutišwa Moxwamelwa ma aile a bon-
 nwa xona. Byale ore, Xa ena maaka thaba Mošidi
 taba dibalwa (bōnwa) ke wena Moxwamelwa, Moxwamelwa
 le Mošidi xo letšana. Seretō, saxe sona kantle lexo retā
 tša thša bišā ke se sexola mo seka ngwalwang maphe-
 phe. Hono xeele Mmankxala ena xe a retwa ka xoba aile a
 khuta bare: Mmankxala a khuta ngwana khutela manyana
 ō khutetše Mmamalao thšemoq. End. S. 514

J.C. Maloka